

ΑΝΑΚΟΙΝΩΝΟΝΤΑΣ ΤΑ ΔΥΣΑΡΕΣΤΑ ΝΕΑ ΣΤΟΥΣ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΜΕ ΚΑΡΚΙΝΟ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΟΝΑ : Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ SPIKES ΣΤΗΝ ΚΛΙΝΙΚΗ ΠΡΑΞΗ

Νικολακοπούλου Α¹, Γαλανής Ν¹, Κοντοκώστα Β¹, Μπίζος Α¹, Μαυροκέφαλος Ν¹, Πέρου Α¹, Παναγούλιας Β¹, Τσαρουχά Α¹
¹ 2η Πνευμονολογική Κλινική, Γ.Ν.Ν.Θ.Α. «Η Σωτηρία», Αθήνα Αττική, Ελλάδα

ABSTRACT

Η ανακοίνωση δυσάρεστων νέων σε ασθενείς με καρκίνο του πνεύμονα αποτελεί μια ιδιαίτερα απαιτητική διαδικασία τόσο για τους ίδιους τους ασθενείς όσο και για τους θεράποντες ιατρούς. Η δομημένη μέθοδος SPIKES προσφέρει έναν πρακτικό και αποτελεσματικό τρόπο επικοινωνίας που ενισχύει την κατανόηση, μειώνει το άγχος και διευκολύνει τη λήψη κοινών θεραπευτικών αποφάσεων. Στην παρούσα μελέτη εφαρμόστηκε το πρωτόκολλο σε 9 πρόσφατα διαγνωσθέντες ασθενείς με ΚΠ, με στόχο την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας, των δυσκολιών και της εκπαιδευτικής αξίας του στην καθημερινή κλινική πρακτική.

CONTACT

Nikolaos Mavrokefalos
2^η Πνευμονολογική Κλινική ΓΝΝΘΑ Η Σωτηρία
Email: 2pneumo@gmail.com
Phone: 2107763114

INTRODUCTION

Η ανακοίνωση της διάγνωσης καρκίνου του πνεύμονα συνιστά μία από τις πιο συναισθηματικά φορτισμένες και πολύπλοκες επικοινωνιακές πράξεις στην ιατρική. Παρά τη σημασία της, η πλειονότητα των ιατρών δεν λαμβάνει επαρκή εκπαίδευση σε δεξιότητες επικοινωνίας κατά την προπτυχιακή τους κατάρτιση. Το πρωτόκολλο **SPIKES**, μια διεθνώς αναγνωρισμένη μέθοδος έξι βημάτων, προσφέρει δομή, σαφήνεια και ενσυναίσθηση κατά την ανακοίνωση δυσάρεστων νέων. Στόχος του είναι η καλύτερη κατανόηση της διάγνωσης από τον ασθενή, η μείωση των συναισθηματικών αντιδράσεων και η ενίσχυση της θεραπευτικής συμμαχίας. Η εφαρμογή του στο πλαίσιο του καρκίνου του πνεύμονα είναι κρίσιμη, αφού η διάγνωση συνοδεύεται συχνά από φόβο, αβεβαιότητα και έντονη ψυχολογική επιβάρυνση.

SPIKES PROTOCOL

SETTING

PERCEPTION

INVITATION

KNOWLEDGE

EMOTION

STRATEGY AND SUMMARY

METHODS AND MATERIALS

Η παρέμβαση βασίστηκε στα 6 βήματα του πρωτοκόλλου SPIKES:

Setting – Οργάνωση χώρου και συνθηκών συζήτησης (ιδιωτικότητα, ηρεμία, απουσία διακοπών).

Perception – Διερεύνηση αντιλήψεων, ανησυχιών και προσδοκιών του ασθενούς.

Invitation – Αξιολόγηση του βαθμού πληροφόρησης που επιθυμεί ο ασθενής.

Knowledge – Καθαρή, στοχευμένη και κατανοητή παρουσίαση της διάγνωσης και της πρόγνωσης.

Emotions – Αναγνώριση και υποστήριξη των συναισθημάτων του ασθενούς με ενσυναίσθηση.

Strategy & Summary – Κοινή διαμόρφωση θεραπευτικού πλάνου, σύνοψη και καθορισμός επόμενων βημάτων. Το SPIKES εφαρμόστηκε σε **9 ασθενείς με πρόσφατη διάγνωση ΚΠ**.

Την ενημέρωση πραγματοποίησε **ειδικευμένος πνευμονολόγος με εκπαίδευση στην ογκολογία του πνεύμονα**, ο οποίος παράλληλα εκπαιδευε νεότερους ιατρούς.

Καταγράφηκαν:

- δυσκολίες εφαρμογής
- συναισθηματικές αντιδράσεις
- βαθμός κατανόησης των πληροφοριών
- ανάγκη για επαναληπτικές συναντήσεις
- αξιολόγηση από ασθενείς και ιατρούς.

RESULTS

Η εφαρμογή του SPIKES αξιολογήθηκε θετικά συνολικά, ενισχύοντας την επικοινωνία και τη θεραπευτική συμμαχία. **Κύρια προβλήματα που εντοπίστηκαν:** **Ανεπαρκής χώρος** λόγω φόρτου του νοσοκομείου, δυσκολία εύρεσης ιδιωτικού και ήρεμου περιβάλλοντος. **Περιορισμένος χρόνος** για ολοκληρωμένη συζήτηση εξαιτίας του κλινικού φόρτου. **Διαφοροποιήσεις στο μορφωτικό επίπεδο**, με ορισμένους ασθενείς να απαιτούν απλούστερη γλώσσα και περισσότερες διευκρινίσεις. **Συναισθηματική αντίδραση ασθενών**, που συχνά απαιτούσε παύσεις, ενσυναίσθηση και επιπλέον χρόνο. **Ανάγκη επανεξέτασης:** Σε αρκετούς ασθενείς απαιτήθηκε δεύτερη ή τρίτη συνάντηση για περαιτέρω διευκρινίσεις. **Οφέλη – Θετικές παρατηρήσεις:** Η δομημένη διαδικασία μείωσε την αμηχανία και το άγχος των ιατρών. Οι ασθενείς ανέφεραν μεγαλύτερη κατανόηση, αίσθηση στήριξης και εμπιστοσύνη. Οι νεότεροι ιατροί διευκόλυναν τη δική τους εκμάθηση επικοινωνιακών δεξιοτήτων μέσα από την παρατήρηση και τη συμμετοχή.

DISCUSSION

Η χρήση του SPIKES στη συζήτηση δυσάρεστων νέων αποδεικνύεται εφαρμόσιμη και ιδιαίτερα αποτελεσματική στην κλινική πράξη. Η δομημένη του μορφή προσφέρει σαφή κατεύθυνση στους ιατρούς και συμβάλλει στη μείωση του ψυχικού φορτίου όλων των εμπλεκόμενων. Η εμπειρία μας δείχνει ότι οι μεγαλύτερες προκλήσεις δεν σχετίζονται με το πρωτόκολλο, αλλά με τις **υγειονομικές πραγματικότητες:** έλλειψη χώρου, χρονικοί περιορισμοί, ποικίλα επίπεδα υγειονομικής παιδείας και συναισθηματική φόρτιση των ασθενών. Παρόλα αυτά, η εφαρμογή του πρωτοκόλλου βελτίωσε σημαντικά την ποιότητα της επικοινωνίας, τη λήψη ενημερωμένων αποφάσεων και την αντιμετώπιση των συναισθημάτων.

CONCLUSIONS

- Το πρωτόκολλο SPIKES αποτελεί ένα πολύτιμο εργαλείο που διευκολύνει την ανακοίνωση δυσάρεστων νέων με επαγγελματισμό και ενσυναίσθηση.
- Η εφαρμογή του σε ασθενείς με καρκίνο του πνεύμονα βελτιώνει τη σχέση ιατρού–ασθενούς και ενισχύει τη θεραπευτική συνεργασία.
- Οι πρακτικές δυσκολίες αναδεικνύουν την ανάγκη για συστηματική εκπαίδευση των ιατρών σε επικοινωνιακές δεξιότητες.
- Η κλινική μας θα συνεχίσει την εφαρμογή του πρωτοκόλλου με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών ενημέρωσης και της συνολικής εμπειρίας των ασθενών.

REFERENCES

1. **Baile WF, Buckman R, Lenzi R, Glober G, Beale EA, Kudelka AP.** SPIKES—A Six-Step Protocol for Delivering Bad News: Application to the Patient with Cancer. *Oncologist*. 2000;5(4):302-311.
2. **Mahendiran M, Yeung H, Rossi S, Khosravani H, Perri GA.** Evaluating the Effectiveness of the SPIKES Model to Break Bad News: A Systematic Review. *Am J Hosp Palliat Care*. 2023;40(11):1231-1260.
3. **Dean A, Willis S.** The Use of Protocol in Breaking Bad News: Evidence and Ethics. *Int J Palliat Nurs*. 2016;22(6):265-271.
4. **Marscholke P, Bąkowska K, Bąkowski W, et al.** Oncologists and Breaking Bad News From the Informed Patients' Point of View: Evaluation of the SPIKES Protocol Implementation. *J Cancer Educ*. 2019;34(2):375-380.